

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

16 An per appellationem suspendatur Cens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Sect. XV. An teneatur executor aliquando non, &c. 51

etiam luadent rationes factæ in principio secundo loco: quibus per hanc partem, & per superiorem assertionem satisfactum est. Priores verò rationes probant assertiones cæteras: & ideo ad illas amplius respondere necesse non est.

An per interpositam appellationem denunciatio censura iuste lata suspendatur.

DE Censura verò iuste lata adhuc supereft dubium, an saltem per interpositam appellationem eius denunciatio suspendatur. Nonnulli enim simpliciter id affirmant. Sed hoc duobus modis potest intelligi. Primo ut appellatio sit à censura ab homine lata, & quod impediatur, ne iudex possit ad denunciationem progredi. Et hoc sensu illa sententia generatim sumpta falsa est, & contra expressas decisiones iuris in capit. *Pastoralis*. §. Verum, de Appel. & capit. *Cum contingat*, de Offic. delegat. & capit. *Is qui* de sentent. excommuni. in 6. quibus cauetur, appellationem interpositam post latam, & contractam excommunicationem non impedire eius affectum, nec denunciationem. Poterit ergo iudex non obstante appellatione, ad denunciationem progredi, etiam si aliqui appellationem admiserit, si tamen iudex ordinarius sit: nam si sit delegatus, & velit denunciare, oportet vt id faciat antequam appellationem admittat: nam, si prius admittat: non poterit postea denunciare, quia iam desit esse iudex in illa causa iuxta caput *Pastoralis*. §. Præterea, & c. *Cum autem*, de Officio deleg. vbi videri potest Abbas numer. 23. Aliqui vero excipiunt casum, in quo sententia excommunicationis fuit nulla. Sed non videtur necessaria exceptio, quia, si loquamur de re ipsa, illa sententia, hoc ipso quod nulla est, nihil valet ad denunciationem faciendam. Vnde in foro conscientie, neque ipsa, neque denuntiatio subsequuta ligabit, vt dicemus disputatione sequenti. Quare, quod ad hoc forum spectat, nihil refert talis appellatio. At vero in ordine ad exterius forum, licet is, qui appellat, alleget excommunicationem esse nullam, seu in ea fuisse intolerabilem errorem, denunciari potest, quamuis postea admittendus sit ad probandum iuxta c. *Cum contingat*, de Offic. deleg. Et, si sufficienter probauerit, tunc tam excommunicatio, quam denuntiatio declarabitur fuisse nulla.

Vitimo addit Vgolin. supra, num. 4. cum aliis doctoribus, quos refert, saltem posse impediri denunciationem per appellationem interpositam, quando censura contra ignorantem lata est: citatq. c. *Dilectus*, de Appel. Sed fortasse legendum est, *Dilectus*, nam sub eo titulo nullum est capitulum, quod, *Dilectus*, incipiat: & alia quæ incipiunt *Dilecto*, vel *Dilecto*, parum vel nihil probat: quia ibi appellatio interposita fuit non solum ante denunciationem, sed etiam ante sententiam latam, vel saltem eo tempore, quo eius effectus suspensus erat; quo tempore legitime poterat appellari. Quocirca, si ignorantia non fuit talis, vt excusare posset ab excommunicatione, non video quo iure talis applicatio impediat denunciationem, quia cum illa excommunicatio liget, secum assert executionem; habet ergo locum etiam in eo casu decisio textus in dict. c. *Pastoralis*. §. Verum, At, si ignorantia sit talis, vt excuset à censura, impediet quidem denunciationem, vel in interiori foro, vel etiam in exteriori, si de tali ignorantia in illo sufficienter constiterit: tunc autem non tã impediet ratione appellationis, quam ipsiusmet ignorantiæ impediens effectus censura, vt suppono.

Hec vero omnia procedunt in censura lata ab homine per sententiam, vt ita dicam, executiuam: in censura vero lata à iure, & in vniuersum in omni illa, quæ ipso facto contrahitur, ante denunciationem.

Fr. Suarez. tom. 5.

iuridicam censuræ præcedere debet sententia declaratoria criminis, per quam non in fert iudex censuram, sed solum iuridice declarat hunc esse reum talis criminis: ex quo fit consequenter, vt ille cõtraxerit censuram iure latam ex eo tempore, quo crimen commisit. Et ideo post talem sententiam facilius potest denunciatio impediri per appellationem, quia talis sententia nec excommunicat hominem, nec directe declarat illum excommunicatum, sed reum criminis: & ideo nec omnino reddit hominem inhabilem ad appellandum, nec sufficienter & iuridice ostendit illum excommunicatum, do nec circa ipsam declarationem criminis sit definitiua, vel ita efficax, vt non sit quasi suspensa per appellationem. Et ita sentit Gloss. in c. *Cupientes* de Elect. 6. verb. *Priuat*. dicit enim appellationem huiusmodi esse admittendam, quando non constat aliàs reu vere incidisse & deliquisse, sed dubium est: nam, si constaret, nõ esset talis appellatio admittenda: quod intelligi, si ita constaret, vt nulla tergiversatione celari posset: quia iam tunc esset virtualiter appellare ab ipsa pena canonis, aut velle illam eludere. Et eandem sententiam tenet Innocentius in dicto c. *Pastoralis*. §. Verum, de Appel. Sumiturq. à fortiori ex iis, quæ tradunt Nauarr. in ca. *Cum contingat*, de Rescript. caus. 15. & Couarr. c. *Alma*, v. p. §. 10. num. 4.

Qui non solum ab hac sententia declaratoria docent posse appellari, sed etiam à sententia declaratoria censuræ incurse, seu contractæ excommunicationis, etiam ab homine lata, saltem ad hunc effectum, vt post talem appellationem excommunicatus vitandus non sit, donec prior sententia confirmetur. Quam doctrinam opinor intelligendam de sententia, quæ declaratur quis incidisse ipso facto in excommunicationem ab homine latam: nam hæc reuera semper est directe de delicto potius quam de censura. Et ita in illa procedit eadem ratio, quæ in censura lata à iure, vt iam supra insinuaui. At vero à sententia declaratoria excommunicationis ab homine lata, id est, quæ præcipitur aliquis denunciari excommunicatus, directe & absolute ab eodem iudice, non existimo posse appellari quo ad illum effectum, sed potius talem excommunicatum vitandũ esse, non obstante tali appellatione. Quod non obscure colligitur ex illo cap. *Pastoralis*. §. Verum, in illis verbis, *Vt ab aliis euitetur*: & ex ca. *Is cui*, de Sent. excomm. in 6. in illis verbis, *Ipsi effectus per appellationem sequentem minime suspenduntur*. Imo existimo huiusmodi appellationem non esse admittendam, nisi prius talis excommunicatus absoluitur, vel per legitimas probationes constet sententiam excommunicationis contra illum latam, fuisse nullam, iuxta c. *Cum contingat*, de Officio delegati.

Tandem addit Nauarr. in c. *Cum contingat*, de Rescript. remedi. 6. n. 7. appellationem post excommunicationem latam impedire denunciationem eius, quando per denunciationem fortior redditur, vt, si post reservationem lata sit, & non antea, vt in c. *Tua*, de Sent. excomm. Et in hanc sententiam refert *Re*. dicitur, per appellationem suspenditur. Nauarr. Quando post denunciationem censuram fortior redditur, per appellationem suspenditur.

E 2

fuga

18
Interposita
appellatio,
nã impediatur
que motus
iustitia ab
homine lata
denunciatio
possit.

19
Appellatio à
censura cõ-
tra ignorantem
lata nõ
impedit de-
nunciationem,
nisi ignoran-
tia posset à
censura ex-
cuse.

20
Denunciatio
in censura
à iure lata

Glossa.

Innocent.
Nauarrus.
Couarr.

21
A sententia
declaratoria
censuræ ab
homine lata
ipso facto in-
currendo quo-
tost appellari

22
Quando post
denunciatio-
nem censuram
fortior red-
ditur, per ap-
pellationem
suspenditur.

52 Disp. IV. De causa propter quam censura ferri potest.

fundatur, quod excommunicatio denunciata non amplius ligat. Nihilominus tamen prior doctrina probabilis est, & admitti potest propter auctoritatem tot Doctorum: ampliationem autem Nauarri probandam non censeo, quia reuera nunc non ligatur amplius excommunicatus propter denunciationem: nam ei nullum conceditur privilegium per Extrauag. *Ad euitanda*: solum ergo sit denunciatio, ut alij eum vitare teneantur. Expresse autem in dicto *S. Verum*, dicitur, denunciationem debere fieri, non obstante appellatione interposita, ut ab alijs euitetur: ergo, cum etiam nunc solum censura accipiat maiores vires per denunciationem quoad hunc effectum, ut alij vitare teneantur, non obstante Extrauag. *Ad euitanda*, locum habet decisio textus in dicto *S. Verum*.

DISPUTATIO IV.

De causa propter quam ferri potest censura. Vbi de diuisione censurae in iustam, & iniustam, ac nullam.

Explicata causa efficiente, & modo quo censura fit, agendum est de causa quodammodo finali, quae etiam obiectiua dici poterit, & quasi materia circa quam censura versatur. Supponimus autem, ut manifestum, ad ferendam censuram requiri aliquam causam ex parte eius, in quem fertur, quia, cum censura sit valide onerosa, & grauis poena, ratio ipsa postulat, ut sine proportionata causa non inferatur. Quod etiam in iure expressum est, capit. *Sacro*, de Sentent. excomm. & c. i. eodem tituli. in 6. & saepe alias. Quo fit, ut ex defectu huius causae maxime possit censura esse, aut iniusta, aut nulla: & ideo explicando hanc causam, & qualitatem, ac varietatem eius, simul explicabimus differentiam inter censuram iniustam, & nullam, ut etiam intelligatur quando, & quo modo sententia Pastoris, tamen iniusta, timenda sit.

SECTIO I.

Utrum Censura solum possit ferri propter culpam.

Censura solum propter culpam ferri potest.

Principio certum est, censuram solum posse inferri propter culpam: offendimus enim censuram esse quandam poenam; poena autem dicitur habitudo ad culpam, unde non potest iuste, nisi propter culpam, imponi: ergo neque censura. Maxime, cum poena haec spiritualis sit, cui potissimum conuenit, ut non nisi propter culpam infligatur; & sit etiam medicinalis, quae morbum supponit. Quo fit, ut culpa, seu peccatum subditi sit veluti occasio, & causa impulsiva mouens iudicem ad ferendam censuram. Ephae est rationabilis causa ferendi censuram, quam requirit ius in capit. *Sacro*, de Sent. excomm. Ependatio autem seu correctio peccatoris est finis proximus censurae ferendae: finis (inquam) proximus ipsius operis secundum se: nam finis operantis est accidentarius, & infinite variari potest: unde nec cadit sub scientiam, nec ad iustitiam, vel valorem censurae quidquam refert: quamuis ad honestam actionem ipsius iudicis multum interesse possit.

Solum est in hac assertionem considerandum, in excommunicatione, hoc verum habere quoad peccatum proprium eius, in quem directe fertur censura: quia nemo potest excommunicari nisi propter proprium peccatum, capit. *Si habes*, 24. qualt. 3. ex Augustin. Epist. 75. quem textum cum alijs notat

Conarr. i. variar. ca. 8. & in c. *Alma*, p. 1. §. 9. n. 3. Est enim haec censura grauissima, & in hunc tantum modum & finem instituta, ut statim videbimus. Et hac etiam ratione iure statutum est, ut non feratur nisi in personas singulares, & non in communitatem, ut infra etiam videbimus: quia nullus nisi propter propriam & personalem culpam excommunicari potest. Suspendio item proprie ferri non potest nisi propter propriam culpam: quamuis in hoc differat ab excommunicatione, quod ferri potest in communitatem, c. *Quia saepe*, de elect. in 6. & c. *Si sententia*, de Sent. excomm. in 6. Fieri autem potest, ut in communitate sit aliqua, vel aliqua persona innocens, etiam si culpa fuerit ipsius communitatis: satis vero nunc est, quod saltem in ipsa communitate debet supponi culpa, nam in eam fertur directe talis censura. Loquor autem formaliter de censura, nam in suspensione, quae fit pura poena, habet hoc aliquam difficultatem, quae infra in propria materia tractabimur. At vero interdictum non solum habet hoc ipsum quod suspensio, quia in communitatem ferri potest, ut ex eisdem iuribus constat, sed etiam hoc habet peculiare, ut in aliquem directe ferri possit absque culpa eius propria, ut habetur ex eodem ca. *Si sententia*. Semper tamen fertur propter culpam, saltem alterius. Nec vero id sit iniuste, quia tunc non proprie fertur ut poena eius, qui non deliquit, (nemo enim proprie punitur propter culpam alienam) sed vel vnus in alio punitur, quatenus ad ipsum aliquo modo pertinet, quo modo in corpore quaedam membra patiuntur propter alia: vel Ecclesia propter commune bonum, & propter terrorem eius, qui deliquit, hoc grauamen interdicit aliquando imponit etiam iis, qui non deliquerunt. Sicut etiam ob eandem causam aliquando interdicitur locus, ut & ipse reus magis horreat ad eam grauari ciuitatem aut populum, & reliqui etiam magis excitentur ad procurandum, ut reus pareat, & Ecclesiae obediat.

Semper igitur supponi debet peccatum aliquod seu obedientia ad Ecclesiam, ut censura ferri possit. Et hoc infinuatum est in ordine praescripto Matth. 18. *Si peccauerit in te frater tuus; & deinde, si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam ethnicus, & publicanus*. Satis etiam idem colligitur ex eo, quod ferre censuram est actus potestatis ligandi atque soluendi a Christo datae, ut supra dictum est: sicut autem actus potestatis soluendi supponit peccatum, quod soluendum vel remittendum sit, ita actus potestatis ligandi per censuram, supponit culpam, propter quam aliquis ligandus sit.

Atque ex hoc principio sequitur censuram non posse ferri nisi supponatur culpa cognita ab eo, qui censuram fert: quia non potest illum impellere nisi media cognitione. Item, quia nullus potest de causa sibi incognita iudicare. Et hoc etiam traditur in dicto c. *Sacro*, §. *Caveant*, de Sent. excomm. Quanquam in hoc distinguere oporteat de censura ab homine lata per sententiam absolutam, & (ut ita dicam) executiuam, & de censura lata à iure, vel etiam ab homine per sententiam generalem, aut per praecceptum quo aliquid prohibetur sub censura ipso facto incurrenda. Nam, quando censura fertur hoc posteriori modo, quia non denotat fertur à iudice post commissam culpam, sed statim, ac factum ipsum constituitur, per ipsum ius seu praecceptum inferitur; ideo necessaria non est iudici noua notitia, sed satis est quod in re ipsa peccatum committatur, quod ignorare non potest ipse, qui deliquit: quod illi sufficit, ut possit se agnoscere censuram irretitum. Ut vero ab aliis hoc ipsum cognoscatur, necessaria erit proportionata notitia culpa: & ideo, ut à iudice publice denuntiatur necessaria est publica, & iudicialis notitia eiusdem culpa, ut in superioribus dictum est. At vero quando censura fertur prior modo, tunc maxime indiget iudex notitia culpa suo munere proportionato.